

TRANSLATED BY SASSAN TABATABAI

Qazal 170

I was dead, now I'm alive. I was crying, now I'm laughing.
I was struck by the power of love; now I am love everlasting.

I have seen my fill, my soul is bold,
I have the lion's heart; now I am a Venus lit.

He said "You are not crazed, not suited for this house."
I wandered and went mad; now I am bound in chains.

He said "You are not drunk. Leave, for you are not of this suit."
I left and I got drunk; now I am drenched in bliss.

He said "You are not slaughtered, not drowned in delight."
I faced his life-giving face; now I am cast down and slain.

He said "You are shrewd, but lost in day-dreams and doubt."
I was tricked, I was confused; now I am uprooted from it all.

He said "You are a flame; you are the center of this feast."
I'm no flame, I'm no feast; now I am wind-blown smoke.

He said "You are the lord and head, the leader and guide."
I'm no lord, I'm no guide; now I am a slave to your will.

مرده بُدم زنده شدم، گریه بُدم خنده شدم
دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم

دیده سیر است مرا، جان دلیر است مرا
زهره شیر است مرا، زهره تابنده شدم

گفت که: «دیوانه نه‌ای، لایق این خانه نه‌ای»
رفتم دیوانه شدم، سلسله‌بندنده شدم

گفت که: «سرمست نه‌ای، رو که از این دست نه‌ای»
رفتم و سرمست شدم وز طرب آکنده شدم

گفت که: «تو کشته نه‌ای، در طرب آغشته نه‌ای»
پیش رخ زنده‌کنش کشته و افکنده شدم

گفت که: «تو زیرک‌کی، مست خیالی و شک‌کی»
گول شدم، هول شدم، وز همه برکنده شدم

گفت که: «تو شمع شدی، قبله این جمع شدی»
جمع نیم، شمع نیم، دود پراکنده شدم

گفت که: «شیخی و سَری، پیشرو و راهبری»
شیخ نیم، پیش نیم، امر ترا بنده شدم

He said "You have wings and feathers, I will not give them to you."

I lusted for his wings; now I am wingless and bare.

New-found luck said to me "Don't go. Don't be pained.

I have sympathy for you; now I am drawn to you."

Ancient love said to me "Do not leave my side."

I said "Okay, I won't." But now I am rooted and ground.

You are the fountain of the sun, I am the shade of the willow.

You came and struck my head; now I am see-through and low.

My heart unearthed a blazing soul; my heart split and opened wide.

My heart spun the freshest silk; now I am this beggar's foe.

At dawn, the soul's silhouette pranced without care.

I was a mule-driver and slave; now I am a king and lord.

Your infinite sugar sweetens this grateful scroll.

He came and sat beside me; now I am his friend.

The afflicted earth pays tribute to heaven's wheel;

It turned and gazed at me; now I am receptive to light.

The turning wheel gives thanks to angel, lord and realm.

I have felt his merci; now I am noble and bright.

گفت که: «با بال و پری، من پر و بالت ندهم»
در هوس بال و پرش بی‌پر و پرکنده شدم

گفت مرا دولت نو: «راه مرو، رنجبه مشو»
زآنکه من از لطف و کرم سوی تو آینده شدم»

گفت مرا عشق کهن: «از بر ما نقل مکن»
گفتم: «آری، نکنم، ساکن و باشنده شدم»

چشمه خورشید تویی، سایه‌گه بید منم
چون که زدی بر سر من، پست و گدازنده شدم

تابش جان یافت دلم، وا شد و بشکافت دلم
اطلس نو بافت دلم، دشمن این ژنده شدم

صورت جان، وقت سحر، لاف همی‌زد ز بَطَر
بنده و خربنده بدم، شاه و خداونده شدم

شکر کند کاغد تو از شکر بی‌حد تو
کآمد او در بر من، با وی ماننده شدم

شکر کند خاک دُرم، از فلک و چرخ بخم
کز نظر و گردش او نور پذیرنده شدم

شکر کند چرخ فلک، از ملک و مُلک و مَلک
کز کرم و بخشش او روشن و بخشنده شدم

Gnostic truth is pleased to see us soar.

I have climbed the seven floors; now I am a shining star.

I was Venus, now I'm the moon. I am the two-hundred-fold sky.

I was a hidden Joseph before; now I am a Joseph come forth.

I am like you, illustrious moon; look upon me as yourself.

For I have heard you laugh; now I am a garden of smiles.

Be like a chess-piece, glide without sound.

I have seen the face of the lord; now I am exulted and blest.

شکر کند عارف حق کز همه بردیم سبق
بر زیر هفت طبق، اختر رخشنده شدم

زُهره بدم ماه شدم، چرخ دو صد تاه شدم
یوسف بودم ز کنون یوسف زاینده شدم

از توأم ای شهره قمر، در من و در خود بنگر
کز اثر خندۀ تو گلشن خندنده شدم

باش چو شطرنج روان خامُش و خود جمله زبان
کز رخ آن شاه جهان فرّخ و فرخنده شدم